

Anton
Perdih

**Vojni
in povojni
utrinki**

ZALOŽNIŠTVO
JUTRO

Anton Perdih

**Vojni in
povojni utrinki**

ZALOŽNIŠTVO JUTRO

Anton Perdih
VOJNI IN POVOJNI UTRINKI

Jezikovni pregled:
Matej Leskovar

Oblikovanje in prelom:
ONZ JUTRO

Izdalo:
Založništvo Jutro,
Jutro d.o.o., Črnuška c. 3, 1000 Ljubljana

Natisnjeno v Sloveniji (N: 300 izv., 2013)

Slika na ovitku:
Franc Perdih (1910-1990) pelje breme sena od
senika Zauðrham. Foto: Anton Perdih, januar 1958.

Naročila:

JUTRO d.o.o., Črnuška c. 3, p.p. 4986, 1001 Ljubljana
Tel. (01) 561-72-30, 051 667-488, 041 698-788
Faks (01) 561-72-35
E-pošta: Jutro@siol.net • www.jutro.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-94
929Perdih A.

PERDIH, Anton

Vojni in povojni utrinki / Anton Perdih. - Ljubljana : Jutro, 2013

ISBN 978-961-6746-72-4
267042816

Predgovor

Večino teh svojih spominov in pripovedovanj drugih sem zapisal med leti 2000 in 2005. Nekatere sem dal prebrati ljudem, ki jih cenim, pa sem dobil odgovor, da nimajo nikakršne literarne vrednosti. No, stvari, ki bi imele literarno vrednost, nisem nikoli pisal. To ni bil nikoli moj način pisanja. Ker pa so v teh spominih in pripovedovanjih tudi podatki, ki se v moji mladosti nikakor niso skladali s tem, kar so nam ves čas dopovedovali o dogodkih med drugo svetovno vojno, sem jih vendarle zapisal in jih objavljam.

V besedilu ponekod namenoma uporabljam narečno poimenovanje in narečni način govora. Zato je v njem nekaj manj običajnih znakov, ki označujejo narečne glasove. V stavkih, ki sledijo tu v predgovoru, je narečni glas med znakoma < >, da ga boste v kasnejših besedilih lažje prepoznali. To so naglašeni kratki polglasnik <ə>, naglašeni dolgi polglasnik <á>, nenaglašeni polglasnik <ə>, soglasniški (nezlogotvorni) u <u>, ki ga jezikoslovci navadno pišejo kot w oz. ʉ, betacistični (priporniški) b ter priporniški g ali zveneči h: <g>, ki ga Čehi pišejo kot <h>. V moji mladosti so nekateri izgovarjali tudi nezveneči , to je priporniški p, ki bi ga tu označeval kot <p>, a je že v moji mladosti večinoma prešel v <f>, razen pred glasom <c>, npr. v besedah *márkapca*, *prou*.

Nekatere od zapisanih stvari so mi povedali Ernesta Kragelj, Marija Lipušček in Peter Rutar.

Ljubljana, april 2013

Anton Perdih

Vsebina

Predgovor3
Izvor Perdihov5
Medvojni in povojni utrinki s Tolminskega.6
Notiz-Kalender	18
Spomini na Italijane	23
Spomini na Nemce	27
Spomini na partizane.	30
Spomini na domobrance	36
Lajše '98	44
Drekenova Tončka	48
Tragičnost	57
Bogastvo, oblast	59
Ob začasni meji.	60
Brezje	63
Hrenc na Mrzlem vrhu	65
Justinu Stanovniku	67
Jaz, udbovec	72

ZALOŽNIŠTVO JUTRO

Anton Perdih VOJNI IN POVOJNI UTRINKI

9 789616 746724

Priporočljivo dodatno branje

- Ferfolja Ciril, Je to mogoče? *Slovenski liberallec* Bilten Liberalne stranke Socialno liberalne stranke, 1999, 3 (3-4), 57-59
- Gros Vitomir, TIGR je slovenski, ne komunističen! *Slovenski liberallec* Bilten Liberalne stranke Socialno liberalne stranke, 1999, 3 (3-4), 60-61
- Jelinčič Zorko, *Pod svinčenim nebom*, Goriška Mohorjeva družba, Gorica 1994
- Mlakar Boris, *Tragedija v Cerknem pozimi 1944*, Goriška Mohorjeva družba, Gorica 2001
- Pust Anton, *Lajše, kraj trpljenja in molitve*, Škofijski ordinariat, Koper 2004
- Rutar Borut, *TIGR proti duhovnemu genocidu fašizma nad Primorci, Tolminsko 1918-1941*, Založbi Borec in Tangram, Ljubljana 1996
- Rutar Borut, *Tigrovc v prvem spopadu s fašističnim okupatorjem Slovenije na Mali gori pri Ribnici 13. maja 1941*, Društvo TIGR, Koper 1996; dopolnjen ponatis: Mala gora, Društvo TIGR Primorske, Koper 2008
- Rutar Borut, *Andrej Šavli, član vodstva TIGR-a*, Društvo TIGR, Koper 1996
- Rutar Borut, Dr. Jože Dekleva, *Priprave na narodnostno ustajo Primorcev v organizaciji TIGR od 1927 do 1941*, Društvo TIGR, Koper, 1999
- Rutar Borut, *Jeronova rodbina narodnjakov v Kobaridu*, Društvo TIGR Koper, 2001
- Rutar Borut, *Iz primorske epopeje*, Mohorjeva družba, Celovec 2004
- Rutar Borut, *Krik mačehe*, s podnaslovom *Pripravljen atentat organizacije TIGR na fašističnega diktatorja Mussolinija 20. septembra 1938 v Kobaridu*, Mohorjeva družba, Celovec 2011
- Rutar Borut, *Odnosi med Tigrom in komunistično partijo v obdobju 1935-1957*, Primorska srečanja, PS, št. 225/2000 in Svobodna misel, 2001
- Rutar Borut, *Vstaja Primorcev v organizaciji TIGR v letih 1938-1941*, GMD, Gorica 2007
- Rutar Borut, *Poslanstvo Karla Kocjančiča pri rehabilitaciji protifašistične organizacije TIGR v samostojni Sloveniji*, Mladika, Trst 2008
- Slabe Marijan, *Na rovašu življenja*, Župnijski urad, Grahovo ob Bači 2004
- Šavli Marija - Tatjana, *Kronika ZB Zatolmin*, Zatolmin 1983
- Šavli Tramšek Sonja, Šavli Beltram Nada, Šavli Franc, *Franc Šavli - Medved. Domoljub in revolucionar*, Založba Humar, Bilje 2003
- Štrukelj Olga, *Rodbina Perdihovih Zatolmin*, Tolmin 2012